

selve Faget, nej, Interessen er i den Grad anspændt paa denne Eksamen, som skal afholdes til den og den Tid for denne Eksamenkommission, at al anden Interesse tabes. Og der siger nok den ærede Ordfører: Nej, naar vi bibeholde Eksamenkommissionen, saa kunne de paa Seminarierne drive deres Undervisning de første halvtredje Aar — tror jeg den ærede Ordfører sagde — som de selv vilde, naar de blot i det sidste halve Aar søge at perfektionere Eleverne i disse Eksamensspørgsmaal, som jeg hører, at Eksamenkommissionen endoglaa er saa venlig at sende rundt til Seminarierne. Ja, det kunde ganske vist ske, naar der kun var en Part paa Seminarierne, men nu er der to Partier, Lærerne og Eleverne, og det kan ikke nytte, at en Lærer prøver at holde Interessen for Fagene vedlige, naar Eleverne kun sørge for at have Interesse for de bestemte Eksamensspørgsmaal. Jeg er vis paa at finde Medhold hos ikke saa Medlemmer, der særlig ere kendte med Undervisningen paa Seminarierne, naar jeg siger, at Forholdene ere, som jeg har skildret dem. Seminarierlærere, som have virket under Forholdene før 1867, vide at fortælle om, at Elevernes Interesse den Gang kunde holdes vedlige, men nu er det en Umulighed, fordi Eksamen tager al Interessen. Og saa er der en anden Ting, Naturligvis maa Seminarierlærernes Dydighed vokse netop i Kraft af den Bestemmelse om faste Censorer, som er min Anstuelse, men det ser jeg rigtignok ikke som nogen ubeldig Egenstaf ved Loven. Tværtimod, jeg mener, at der hører mindre Evne til at være en nogenlunde behændig og dygtig Manuduktør end til at være en Lærer, der er fuldstændig Herre over sine Sager og kan eksaminere paa en fyldestgørende og grundig Maade ved en afsluttende Prøve. Det er forholdsvis let at være en behændig Manuduktør, særlig naar man har Kendskab til de Spørgsmaal, hvortil der skal eksamineres ved Eksamen, men det er noget større og kræver større Dydighed og kræver virkelig dygtige Lærere, at kunne overlægge Eksaminationen paa en Maade, som Eleverne kunne være tjente med, og som Censorerne maa respektere. Den ærede Ordfører sagde, at det vilde komme til at gaa ud over Privatseminarierne og deres Lærere. Nu tror jeg ikke, at man netop giver en Lov for at frede om Lærere, som det ikke er værdt at frede om, men jeg tror paa den anden Side heller ikke, at denne Lov vil gaa ud over Lærere, som det er værdt at bevare. Jeg tror tværtimod, at enhver dygtig Lærer nu ved at blive Eksaminator og ved at eksaminere under

Nærværelse af faste Censorer, hønlige Dommere, vil komme til at staa i et fuldere Lys, end han tidligere er kommen til, da han har levet som en ukendt Mand langt borte fra de Herrer, som eksaminerede hans Elever. Skulde den Ulykke ske, at Censurkommissionen for et eller andet Seminariums Bedkommende maatte udpege den og den Lærer, som en særlig udbygtig Mand, der maatte erstattes af en anden, vilde jeg ikke anse det som nogen særlig Ulykke men, naar man ser lidt større paa Sagen, snarere som et betydeligt Held, at han blev vraget og erstattet af en anden. Loven byder jo Privatseminarierne et Tilskud, saa at hvis det finansielle Spørgsmaal skulde være i Vejen, vilde vedkommende Forstander for det private Seminarium gennem denne Lov blive sat i Stand til at lønne Lærere, som koste lidt mere, men som maatte ogsaa rumme lidt mere Dydighed. Det vil ganske sikkert kun blive Tilfældet en enkelt Gang, og naar det bliver Tilfældet, synes jeg, det vil være heldigt. Det kan ikke nægtes — det ville alle, som have været til Eksamen, erkende, og nogle glæde sig derved og andre ere bedrøvede derover — at enhver Eksamen frembyder Tilfældigheder; man kan være heldig og saa en god Karakter, som man ikke burde have, og være uheldig og saa en daarlig Karakter, hvor man i alt Fald mener selv, at man burde have en bedre. Den Tilfældighed vil altid være til Stede, men den vil være til Stede i langt højere Grad, hvor Eksaminatorerne ere vildt fremmede Folk, og den vil være til Stede i allerhøjeste Grad, hvor den eksaminerende muligvis ikke er særlig godt i Stand til at eksaminere. Og dernæst vil jeg ikke fragaa, at det er ikke kun et enkelt Tilfælde, der kan peges paa, at der har været et bestemt Medlem i Eksamenkommissionen, som har været noget uheldig i sin Eksamination, men det maa ganske vist erindres af dem, der i øvrigt holde paa Eksamenkommissioner, at der er øvet temmelig farvelig Eksamination af Medlemmer af Eksamenkommissioner, at en var en meget løs Eksaminator, at en anden forlangte absolut Nemseri, at en tredje forlangte Bevarelse af særlig indviklede filosofiske Spørgsmaal o. s. v., og paa mange Punkter have Eksaminatorer manglet Evne til at kunne eksaminere i alt Fald de Elever, de unge Mennesker, som prøvede paa at tage seminaristisk Eksamen, og dette lægger jeg selvfølgelig ikke de enkelte Medlemmer af Eksamenkommissionen personlig til Last, idet jeg udmærket godt kan forstaa, at det med Nødvendighed følger af Eksamenkommissionens Sammensætning; thi naar Eks-